

KATEDRA ARCHEOLOGIE UHK
POSUDEK OPONENTA NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

Autor: **Kateřina Formánková**

Titul: **Archeologický výzkum domu čp. 59/I v Chrudimi. Rozbor nálezové situace.**

Rok: **2016**

Počet stran (příloh): 104 strany. Z toho 52 strany textu (str. 7-59), 12 stran seznamů (literatura, prameny, seznam zkratk a seznam příloh, str. 60-71), 40 stran obrazových příloh (str. 72-111). Disproporce mezi poslední stranou očíslovanou 111 a faktickým počtem stran (104) je dán tím, že první strana je číslována jako „7“.

Oponent práce: Mgr. Petr Hejhal, Ph.D.

Vyjádření:

Práce je zaměřena na rozbor nálezové situace archeologického výzkumu domu č.p.59/1 v Chrudimi, ulici Komenského. Výzkum (sonda o rozměrech 1,5x5 metrů ve dvorkové části městské parcely) byl proveden roku 1994. Kromě již publikovaných předběžných zpráv o výzkumu měla autorka k dispozici také nálezovou zprávu, ze které vychází.

Autorka svou práci člení do patnácti hlavních částí.

1. Úvod. Autorka se v úvodu dostává do rozporu s názvem práce. Podle názvu by mělo být zpracování „nálezové situace“. V úvodu autorka sděluje, že cílem práce je zpracování „nálezového fondu“. Osobně v tom vidím rozdíl, pod pojmem „nálezový fond“ rozumím movité nálezy (artefakty, ekofakty a případně vzorky), pod pojmem „nálezová situace“ pak komplexní zpracování výsledků archeologického výzkumu (tzn. ne jenom nemovité nálezy, ale i interpretaci nalezených uloženin, výkopů, zdí atd.)

2. Dějiny bádání v Chrudimi. V této kapitole autorka solidně zpracovala historii archeologického poznávání osídlení na katastru Chrudimi od 19. století do současnosti.

3. Přírodní podmínky.

4. Historie města. Tato kapitola se do jisté míry doplňuje a překrývá s kapitolou 2.

Samostatnou kapitolu autorka věnuje problematice chrudimského hradu (4.5) a městského opevnění (4.6).

5. Písemné prameny o Chrudimi. Soupis psaných pramenů k Chrudimi do 14. století.

6. Veduty. Autorka předkládá soupis vedut Chrudimi od 16. do 19. století. Vztah tohoto typu pramene a zkoumané lokality autorka přechází slovy, že „*Dům čp. 59/I z Komenského ulice by šel nejlépe vidět na vedutách vyobrazených z jihozápadu. Nicméně podle vyobrazení nemůžeme s určitostí říct, že by to byl tenhle konkrétní dům*“ (str. 23). Je škoda, že ve své práci autorka uvádí pouze jednu z uvedených vedut (veduta z tovaryšského listu cechu tkalců z roku 1789, str. 72) a to bez jakéhokoli vyjádření se k možné poloze zkoumané lokality.

7. Kartografie. Autorka zmiňuje svůj výběr historických map Chrudimi, od Klaudiánovy mapy až po mapy 20. století. Výřez z jednoho plánů je pak součástí obrazové přílohy (Obr. 6). Pokud byla do práce tato kapitola zařazena (což je podle mého názoru správně), určitě měl být zmíněn a použit také 13. svazek Historického atlasu Českých měst, který je Chrudimi věnován.

8. Přístupy ke zpracování středověké keramiky v Čechách. Zpracování středověké keramiky autorka ilustruje na pracech čtyř archeologů (K. Matějková, K. Doležalová, P. Sehnoutková, L. Čapek). Je rozhodně dobře, že autorka zná aktuální díla k dané problematice. Na druhou stranu mi zde chybí byť jen zmínka o zásadní publikaci J. Macháčka (Studie k velkomoravské keramice). Zakladatelská studie V. Nekudy a K. Reichertové, Středověká keramika v Čechách a na Moravě, v této kapitole uvedena není, ale autorka ji zmiňuje

kapitole 9.2.1. „Keramika“. V kapitole 9.2.1. uvádí autorka i další zásadní studie věnované zpracování středověké keramiky.

9. Naleziště. Lokalizace výzkumu, popis dokumentovaných situací. V podkapitole 9.2 se autorka dostává k samotným archeologickým nálezům. Největší pozornost je věnována zpracování keramiky – ta byla také v nálezovém souboru nejpočetnější, jednalo se o 5096 fragmentů. Keramiku rozdělila autorka podle makroskopicky postižitelných vlastností do 48 tříd, se kterými dále pracuje. Dále zpracovává řádově méně čtené kovové nálezy (kapitola 9.2.2) a sklo (kapitola 9.2.3).

10. Vývoj zájmového území. V této kapitole autorka sumarizuje psané zmínky o domu a jeho majitelích od roku 1775 (první psaná zmínka o domu) do roku 1979 (demolice domu). V druhé části kapitoly autorka shrnuje výsledky archeologického výzkumu. V kapitole 10.2 Vývoj a podoba domu č.p. 59/I, ve druhém odstavci autorka zmiňuje „pyrotechnické zařízení“. Předpokládám, že se jednalo o „pyrotechnologické zařízení“.

11. Závěr.

12. Summary.

13. Seznam literatury.

14. Seznam použitých zkratk.

15. Obrazové přílohy. Dobře doplňují text, jsou s ním provázány, obrázky nepostrádají grafické měřítko. Na vysoké úrovni je autorčina kresebná dokumentace zpracovávané keramiky.

Autorka prokazuje dobrý přehled o aktuální odborné literatuře k tématu. Občasná tvrzení ale nasvědčují tomu, že se v dané problematice neorientuje zcela přesvědčivě. Viz například tvrzení na straně 15, že „nedílnou součástí středověkého města jsou jeho hradby“. Domnívá se autorka, že středověké město muselo mít hradby, nebo se jedná pouze o neobratnou formulaci toho, že Chrudim ve středověku hradby měla? Případně na straně 16 autorka tvrdí, že „Ve 14. století končí éra městského urbanismu v Chrudimi, v této době se začínají stavět sakrální stavby a kamenné měšťanské domy.“ Co z toho si máme vybrat? Takových tvrzení by bylo možné najít v práci celou řadu.

Vysoce hodnotím autorčinu práci s materiálem (rozdělení do keramických tříd, tvorba databáze, kresebná dokumentace). Na druhou stranu zde postrádám nějaký závěr, k čemu vlastně autorka došla. Omezený rozsah zkoumaných situací příliš neumožňuje interpretaci stavebního vývoje na dané ploše. Soubor nalezené hmotné kultury (navíc autorkou pečlivě zpracovaný) je ale již poměrně reprezentativní na to, aby umožnil pohled na výbavu domácností vrcholně středověkých/raně novověkých měšťanů a srovnání s pro tuto dobu poměrně bohatou ikonografií. Souhlasím s autorčíným tvrzením na straně 58, že: „Z hmotné kultury od 12. století po 17. století si nejlépe představíme měšťanský život v tomto středověkém městě“. Bohužel – přes kvalitně zpracovaný nálezový soubor – se nemůžu ubránit pocitu, že k tomuto přesahu do živé kultury již nedošlo.

Velkou slabinou je práce s jazykem - neobratné vyjadřování, pravopisné chyby.

Práci doporučuji k obhajobě.

Hodnocení : D (2-)

Datum: 18. 8. 2016

Mgr. Petr Hejhal, Ph.D.